

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Палагута І.В., викладач

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Сучасний європейський освітній простір демонструє неабияку зацікавленість у виявленні та підтримці професійного розвитку майбутніх учителів. Саме період професійного становлення вчителя в усьому світі визнається як найбільш напружений, оскільки він пов'язаний із переходом у нову систему соціальних відносин.

Труднощі професійної адаптації молодого вчителя значною мірою зумовлюються відмінністю знань, отриманих у педагогічному закладі, від реального контексту школи, характерного педагогічного середовища.

Професійний розвиток майбутніх учителів відбувається не лише під впливом професорсько-педагогічного колективу, але і в процесі самовиховання та самоосвіти. В процесі професійного розвитку майбутніх учителів необхідно підтримувати, оскільки вони ще не мають належного досвіду, їм бракує знань про природу людини, вмінь самоорганізації й саморегуляції.

У наукових дослідженнях, присвячених питанням педагогічної підтримки особистості майбутнього вчителя, підтримку розглядають як надання допомоги у вирішенні проблем розвитку індивіда (А. Андрєєва, Т. Анохіна, О. Газман); як взаємодію, дружні стосунки, внутрішнє налаштування на спільний позитивний результат педагога й суб'єкта навчання (Н. Крилова, Н. Михайлова); як педагогічну діяльність, що забезпечує процеси індивідуалізації особистості (В. Бердеханова, Г.

Сорока); як активну співучасть у життєвому самовизначенні особистості, підготовку до здійснення вибору в проблемних ситуаціях, самореалізацію й усунення суб'єктивних перешкод розвитку (Г. Костюк, В. Рибалка).

У психолого-педагогічній літературі не існує єдиного підходу до визначення поняття «педагогічна підтримка», її розглядають як: особливу сферу педагогічної діяльності, спрямовану на допомогу в розвитку й сприянні саморозвитку майбутніх учителів, вирішенні їх індивідуальних проблем, пов'язаних із просуванням у навчанні, розвиваючи потребу в успішності самостійних дій; систематичну, цілеспрямовану діяльність викладача (або колективу викладачів), яка забезпечує розкриття особистісного потенціалу майбутнього вчителя шляхом надання конкретної допомоги йому в самостійному подоланні труднощів у навчанні та сприяння в самовизначенні й самореалізації особистості фахівця; допомогу студентові в подоланні перешкод, утруднень, спираючись на його суб'єктивний досвід і володіння засобами виявлення й розв'язання своїх проблем [3, ст. 99-101].

Термін «педагогічна підтримка особистості» вперше застосував О. Газман і за його визначенням її сутність полягає в спільному з вихованцем визначенні інтересів, цілей, можливостей і шляхів подолання перешкод (проблем), які заважають йому зберігати людську гідність і досягти позитивних результатів у навчанні, самовихованні, спілкуванні, способі життя [1].

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з проблем педагогічної підтримки й організації навчального процесу у вищих навчальних закладах можна окреслити такі вимоги до здійснення педагогічної підтримки майбутніх учителів у процесі навчання:

1. Участь усього педагогічного колективу в організації педагогічної підтримки. Необхідність дотримання такої вимоги пов'язана з тим, що при діагностуванні рівня розвитку особистості майбутнього вчителя кожен

педагог має свою думку, оскільки студенти по - різному ставляться до кожної дисципліни, і тому при визначенні рівня розвитку особистості майбутнього вчителя треба враховувати всі думки викладачів.

2. Забезпечення умов для реалізації майбутніми вчителями своїх можливостей, де стосунки між ними і педагогами будуються на основі співпраці, взаєморозуміння, повазі інтересів і прав кожного учасника освітнього процесу.

3. Створення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі впливає на емоційне розслаблення особистості в такій атмосфері, що визначається самопочуттям майбутніх учителів, відчуттям комфорту від перебування в колективі, сприяє налагодженню стосунків у ньому.

4. Упровадження демократичного стилю спілкування, свободи творчих дискусій, обміну думками, культури спілкування. Дотримання цієї вимоги пов'язано з тим, що вплив педагога на особистість майбутнього вчителя здійснюється через безпосереднє спілкування з ним.

5. Уміння педагогів помічати й цінувати неповторну індивідуальність кожного майбутнього вчителя та проводити педагогічну діагностику. Ефективність педагогічної підтримки залежить від уміння педагога проводити педагогічну діагностику, яка є встановленням рівня розвитку майбутнього вчителя. Метою діагностики в умовах педагогічної підтримки є спостереження за якісними змінами, що відбуваються у майбутнього вчителя; аналіз зібраної інформації для виявлення змін, як позитивних, так і негативних, у розвитку, у професійному становленні особистості майбутнього вчителя тощо.

6. Педагог, який працює в умовах педагогічної підтримки, повинен пам'ятати ще про один аспект – це дозованість педагогічної підтримки. Необхідно зазначити, що вчасно отримана педагогічна підтримка звільняє молоду людину від більшості невирішених проблем, пов'язаних із

самореалізацією особистості, які постійно накопичуються та заважають людині бути самою собою, тим самим повноцінно жити, навчатися й розвиватися.

7. Конфіденційність у роботі з кожним майбутнім учителем. Результатом дотримання цієї вимоги є налагодження довірливих стосунків між учасниками педагогічного процесу.

8. Віра в кожного майбутнього учителя та його можливості; оцінювання не особистості, а її дій, вчинків і причин, що їх викликають; допомагати кожному молодому учителю у виявленні власного «Я», у становленні особистості, збереженні її унікальності.

9. Важливою вимогою успішності педагогічної підтримки є оцінювання навчальної діяльності майбутніх учителів. В умовах педагогічної підтримки при виставленні оцінки педагог оцінює не результат праці майбутнього вчителя, а саму діяльність відповідно до індивідуальних можливостей кожного індивіда [2].

Отже, можна сказати, що педагогічна підтримка – це не тільки педагогічна діяльність, що спрямована на самореалізацію особистості майбутнього вчителя, але й ціннісне ставлення педагога до особистості кожного майбутнього вчителя; повага до його індивідуальної самобутності; сприйняття майбутнього вчителя як рівного, як суб'єкта навчальної діяльності та власного життя, який має власний, не подібний до інших, внутрішній світ, власне «Я»; турбота про психологічний комфорт майбутнього вчителя.

Література:

1. Газман О. С. Педагогическая поддержка детей в образовании как инновационная проблема. *Новые ценности образования: десять концепций и эссе*. М. : Инноватор, 1995. 58 с.

2. Лазарева Л. П. Педагогическая поддержка саморазвития жизнеустойчивости будущих специалистов технического профиля : моногр. Хабаровск, 2000. 166 с.
3. Маралов В. Г. Основысамопознания и саморазвития: учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. М. : Издат. Центр «Академия», 2002. С. 99–189.

УДК 371.134

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

Бугаєвська Ю.В., к.п.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

З метою здійснення педагогічної підтримки та роз'яснювально-інформаційної роботи у процесі формування корпоративної культури майбутніх фахівців в експериментальній групі студентів визначався початковий рівень сформованості їхньої корпоративної культури.

Експериментальна робота проводилася на базі Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, а також Харківського автомобільно-дорожнього технікуму. Для участі в експерименті було створено експериментальну (211 осіб) й контрольну (213 осіб) групи студентів. У процесі проведення експерименту використовувалися такі емпіричні методи дослідження: